J. van Baal
U. Junus
C. Holt
S. Avé
R. Stiller
H. Heering
T. Giap
G. Cheng Teik
W. Wertheim
H. Benda
J. Ras
J. Danandjaja
I. Schöffer
R. Nieuwenhuys
E. Postel-Coster
J. Peacock
C. Baks
O. Spate
Jaarverslag 1973

In: *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 130 (1974), no: 2/3, Leiden, 387-402

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

JAARVERSLAG 1973

KONINKLIJK INSTITUUT VOOR

TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE

Algemeen

Ook dit jaar is duidelijk gebleken welk een belangrijke plaats het Instituut inneemt, nationaal en internationaal, op het gebied van de Indonesische Studies. Opnieuw kon het, via zijn collecties, afdelingen en individuele medewerkers vele onderzoekers en belangstellenden in binnen- en buitenland van dienst zijn met studiemateriaal, informatie en verdere faciliteiten. Ook voor de Caraïbische Studies is thans reeds een duidelijke toeneming van de belangstelling voor het Instituut gebleken.

De verdere ontplooiing van de wetenschappelijke samenwerking met Indonesië, waarop gehoopt mocht worden na de totstandkoming van het *Ontwerpplan voor de Samenwerking Nederland-Indonesië op het gebied van de Indonesische Studies* is intussen dit jaar door financiële beperkingen ernstig belemmerd. De subsidiegever heeft, gelet op de moeilijke toestand van 's lands financiën, gemeend niet te kunnen voldoen aan een extra subsidie-aanvraag van het Instituut voor de bevordering van deze samenwerking. Hierdoor werden de mogelijkheden voor het Instituut om te fungeren als coördinatie-centrum van Indonesische Studies, drastisch beperkt. De algemeen secretaris zag zich dan ook tegen het einde van het verslagjaar genoodzaakt hieromtrent een negatief advies aan het Bestuur uit te brengen. Ook zijn de fondsen, beschikbaar voor de culturele samenwerking met Indonesië in het kader van het

Cultureel Accoord met dat land, eerder verminderd dan toegenomen.

Toch zijn er ook wel bemoedigende verschijnselen. Mede dank zij het genoemde Ontwerpplan, en de daarop gevolgde veelvuldige discussies en contacten, ook met de Indonesische partner, waarbij de Vertegenwoordiging een belangrijke rol gespeeld heeft, groeit in steeds breder kring het besef dat ook in het kader van de Technische Samenwerking met Indonesië meer aandacht voor juist dit gebied van Indonesische Studies gewettigd is, gezien de zeer specifieke bijdrage die Nederland in dit opzicht aan Indonesië kan bieden. Er is daarom grond voor de verwachting dat in de komende tijd in dit kader ook fondsen voor bepaalde projecten in de sector van de sociale en geesteswetenschappen beschikbaar zullen komen.

Een tweede gunstige factor is de toenemende belangstelling van studenten voor Indonesische Studies. In dit verband houdt het Bestuur zich ook bezig met de vraag in hoeverre voor het Instituut, vooral bij de reorganisatie van het wetenschappelijk onderwijs, een taak zal zijn te vervullen bij het postdoctoraal onderzoek en onderwijs, terwijl ook aandacht is geschonken aan de toenemende vraag naar inleidende regionale cursussen op het gebied van de niet westerse wereld: met name in de Caraïbische Afdeling zijn concrete plannen geformuleerd, terwijl op het gebied van de Indonesië-kunde overleg over een en ander gaande is met de Stichting Studiegroep Modern Indonesië.

Voorts verdient vermelding dat met de Adatrecht Stichting overleg gevoerd is over de incorporatie van deze Stichting en haar boekerij in het Instituut, dat dan middels de instelling van een Commissie, evt. later een Afdeling voor Adatrecht Studies aan dit vanouds door het Instituut behartigde terrein van wetenschap speciale aandacht dient te gaan wijden. Aan het einde van het verslagjaar was de verwachting gerechtvaardigd dat deze zaak spoedig haar beslag zou kunnen krijgen, mede dank zij de uit overleg met het College van Bestuur van de Leidse Universiteit gebleken bereidheid een oplossing te zoeken voor de aan deze incorporatie verbonden ruimtelijke en administratieve problematiek.

Begunstigers en leden

Beschermvrouwe is H.M. de Koningin.

Op 15 mei 1973 overleed op bijna 93-jarige leeftijd het erelid Dr. W. H. Rassers. Een In Memoriam zal gepubliceerd worden in jaargang 130 van de Bijdragen.

Overzicht van het aantal leden op 31 december 1973:

	Nederland Suriname + Ned. Antillen	Buitenland				Totaal	
		Indonesië	Malaya	Australië	Overig	1973	1972
Ereleden	7					7	7
Corresp. leden	2 1	1				4	4
	Contr. in Ned.	Contr. aan Vertegenw.			Contr. in Ned.		
Donateurs	3					3	4
Gewone leden	279 4	275	23	40	156	777	797
Contr. instellingen	27 3	39	9	3	12	93	85
Student-leden	85		2		4	91	74
Totaal 1973	403 8	315	34	43	172	975	
Totaal 1972	386 9	332	45	43	156		971

Bestuur

Aan de beurt van aftreden waren Drs. A. Jonkers, Dr. P. H. Pott, Prof. Dr. J. W. Schoorl en Prof. Dr. G. van den Steenhoven (ondervoorzitter). Bij acclamatie werden tijdens de algemene vergadering tot nieuwe bestuursleden gekozen Prof. Dr. J. van Baal, Dr. R. Roolvink, Prof. Dr. J. D. Speckmann en Prof. Dr. S. L. van der Wal. In zijn nieuwe samenstelling koos het Bestuur Prof. Dr. H. G. Schulte Nordholt tot ondervoorzitter. Het bestond derhalve uit de volgende leden: Prof. Dr. A. Teeuw, voorzitter; Prof. Dr. H. G. Schulte Nordholt, ondervoorzitter; Mr. L. W. Sluyterman van Loo, eerste penningmeester; Dr. P. J. van Leeuwen, tweede penningmeester; Prof. Dr. J. van Baal; Drs. A. Boendermaker; Prof. Dr. C. Hooykaas; Prof. Dr. A. J. F. Köbben; Prof. Dr. F. J. Ormeling; Dr. R. Roolvink; Drs. M. Sanders; Prof. Dr. J. D. Speckmann; Prof. Dr. H. U. E. Thoden van Velzen; Prof. Dr. E. M. Uhlenbeck; Prof. Dr. S. L. van der Wal.

Algemeen secretaris volgens Artikel 12, 2e lid, der Statuten was Dr. J. Noorduyt, terwijl Dr. E. J. van Donzel als waarnemend algemeen secretaris optrad.

Commissies

De Redactie-Commissie was als volgt samengesteld: Mevr. Prof. Dr. M. A. P. Meilink Roelofs, voorzitter; Prof. Dr. A. Teeuw, secretaris; Dr. C. Baks (vervangt Prof. Dr. P. E. de Josselin de Jong tijdens zijn afwezigheid); Prof. Dr. P. E. de Josselin de Jong; Prof. Dr. A. J. F. Köbben; Dr. S. Kooyman; Dr. J. Noorduyn; Dr. P. H. Pott; Dr. R. Roolvink en Prof. Dr. A. A. Trouwborst.

De Advies-Commissie voor de Caraïbische Afdeling bestond uit de volgende leden: Prof. Dr. J. D. Speckmann, voorzitter; Drs. R. Th. J. Buve, secretaris; Dr. E. J. van Donzel; Drs. J. I. Goudsmit; Dr. E. W. Hommes; Drs. A. Jonkers; Prof. Dr. A. J. F. Köbben; Dr. H. E. Lamur; Prof. Dr. R. A. J. van Lier; Dr. E. Meerum Terwogt; Dr. J. Noorduyn; Dr. J. de Palm; Prof. Dr. H. U. E. Thoden van Velzen; Dr. L. F. Triebels; Prof. Dr. J. Voorhoeve.

Corresponderende leden zijn: Prof. Dr. H. Hoetink en Drs. R. A. Römer.

De Commissie van Advies voor de Afdeling Documentatie Modern Indonesië was als volgt samengesteld: Mevr. Prof. Dr. E. Allard; Dr. E. J. van Donzel; Dr. Ir. J. J. Duyverman; Dr. I. H. Enklaar; Dr. B. Gunawan; Drs. R. S. Karni; Prof. Dr. P. E. de Josselin de Jong; Prof. Dr. G. W. Locher; Dr. J. Noorduyn; Dr. J. M. Pluvier; Dr. R. Roolvink; Drs. M. Sanders; Prof. Dr. H. G. Schulte Nordholt; Prof. Dr. G. van den Steenhoven; Dr. J. J. G. Syatauw; Prof. Dr. A. Teeuw; Drs. The Siauw Giap; Drs. F. Tichelman; Prof. Dr. S. L. van der Wal; Drs. Y. B. de Wit en Drs. M. O. Woelders.

Vergaderingen

De algemene ledenvergadering werd gehouden op zaterdag 31 maart 1973 te 14.30 uur.

De notulen van de gewone algemene ledenvergadering van 25 maart 1972 werden ongewijzigd goedgekeurd, evenals het Jaarverslag 1972.

Op voorstel van de Kas-Commissie, bestaande uit de heren H. J. M. Claessen en J. C. C. H. van Waardenburg, werd aan de penningmeesters volledig acquit en décharge verleend voor hun beheer tijdens het verslagjaar.

Na de pauze hield Dr. J. Noorduyn een voordracht over "Cornelis Spielman op Zuid-Celebes: oorlog en vrede met Makassar (1666-1669)".

Spreker behandelt in zijn voordracht de ingrijpende consequenties die de V.O.C. expeditie tegen Makassar onder leiding van Spielman gehad heeft voor de situatie op Zuid-Celebes. Hij maakt daarbij gebruik van

de uitvoerige, nog ongepubliceerde memorie die Speelman bij zijn terugkeer naar Batavia in 1669 over Zuid-Celebes samenstelde, en die gedetailleerde gegevens bevat over de interne verhoudingen die Speelman daar had aangetroffen. Het groot-Makassarse rijk was financieel-economisch gebaseerd op bloeiende handelsrelaties met het buitenland, die een krachtige machtontplooiing mogelijk gemaakt hadden. Daardoor omvatte het talrijke in meer of mindere mate onderworpen rijkjes en volkjes, waarvan sommige, zoals Bone onder de bekende prins Arung Palakka, zich reeds in de aanvang als bondgenoten bij de expeditie aansloten en anderen tot afval neigden.

Daarom proclameerde Speelman zich als hun bevrijder en de hersteller van hun voormalige vrijheden en kon hij door dwang en overreding een tenslotte bijna allen omvattend bondgenootschap vormen, dat in het Bongaais verdrag met Makassar werd vastgelegd en de grondslag voor de toekomstige verhoudingen onder de V.O.C. moest zijn. Het was echter niet in overeenstemming met de hiërarchische structuur van de Buginees-Makassarse maatschappij, en al spoedig kon Bone, de voornaamste bondgenoot, zich een dominerende positie verwerven, die op den duur tot toenemende conflicten met de Nederlanders leidde.

Bestuursvergaderingen werden gehouden op 17 februari, 31 maart, 5 mei, 27 juni, 20 oktober, 24 november en 15 december. Wegens gebrek aan vergaderruimte op het Instituut werden de vergaderingen belegd in kamer 824 van het gebouw Stationsplein 10.

Wetenschappelijk onderzoek

Dank zij de voortzetting van het subsidie door WOTRO verleende Dr. S. O. Robson ook tijdens dit verslagjaar medewerking aan de voorbereiding van het Oudjavaans-Engelse woordenboek van Prof. Dr. P. J. Zoetmulder.

Als resultaat van overleg tussen het Sub-Consortium voor Letteren en Wijsbegeerte van het Indonesische Ministerie van Onderwijs en Cultuur te Jakarta en de Indonesische sectie van de Faculteit der Letteren, Rijksuniversiteit Leiden, nam Dr. J. Noorduyn als docent deel aan de zgn. Upgrading Course voor Indonesische Historici en Filologen, die van 21 juni tot 9 juli te Yogyakarta werd gehouden.

Hiertoe in staat gesteld door een beurs van ZWO, maakte Dr. E. J. van Donzel een reis naar Italië en Ethiopië i.v.m. een studie omtrent de relaties tussen Nederlands-Indië en Ethiopië in de tweede helft van de 17e eeuw.

Personeelsmutaties

Bij de Caraïbische Afdeling werd Mejuffrouw B. A. Cohen Stuart per 1 oktober aangesteld als documentaliste en Mejuffrouw S. Kuiken per 1 november als secretaresse met halve dagtaak.

M.i.v. laatstgenoemde datum werd Mevrouw Drs. J. L. M. G. Henket-Hoornweg benoemd tot plaatsvervangend hoofd van de afdeling.

Bij de afdeling Bibliotheek trad Mevrouw M. L. J. van Hoeve per 1 februari in dienst bij de catalogiseerafdeling en werden de dames M. Ch. de Haseth en C. M. Hogewoning aangesteld resp. per 1 maart en 1 september. De heer R. J. P. van Hoorn nam ontslag per 15 augustus.

Bij de afdeling D.G.I. ging Drs. R. Nieuwenhuys per 1 juli met pensioen. Hij werd als hoofd van de afdeling opgevolgd door de heer F. G. P. Jaquet, terwijl de heer H. H. Scholtens per 1 oktober in dienst trad als archivist.

Mejuffrouw E. Everts nam ontslag als secretaresse van de algemeen secretaris i.v.m. haar huwelijk en werd per 1 april als zodanig opgevolgd door Mejuffrouw A. S. J. Tjon.

Mejuffrouw M. C. A. van Doorn trad per 1 november in dienst als redactie-secretaresse met halve dagtaak.

Het promotie-stipendium van Drs. Th. Stevens eindigde per 1 maart. Een dergelijk stipendium werd m.i.v. 1 juni toegekend aan Mejuffrouw M. H. Dirkzwager en de heer J. J. Th. Wijnhoven, die resp. onderzoek verrichten omtrent de Ngadha-samenleving op Flores en de V.O.C. en het Christendom in Malabar.

Bibliotheek

Ook dit verslagjaar nam het aantal gebruikers van de bibliotheek weer toe:

	1970	1971	1972	1973
Bezoekers van de leeszaal	4454	5506	5810	6454
Geïntroduceerde niet-leden	179	259	225	232
Uitleningen buiten de leeszaal	2391	2911	2810	2762
Uitleningen in de leeszaal	—	—	2244	2214

Bij wijze van proef waren de boekenmagazijnen gedurende drie maanden niet toegankelijk voor bezoekers. Deze maatregel had een positief resultaat m.b.t. het terugplaatsen van de boeken. Op grond hiervan besloot het Bestuur in zijn vergadering van 17 februari de magazijnen definitief voor bezoekers te sluiten. Binnen het kader van

een omschreven wetenschappelijk onderzoek kan door de algemeen secretaris of diens plaatsvervanger tijdelijk toegang tot de magazijnen verleend worden.

Van de zijde van de Personeelsafdeling der Rijksuniversiteit werd het verzoek ontvangen na te willen gaan of de openstelling van de bibliotheek op zaterdagochtend verplaatst zou kunnen worden naar een ander tijdstip. Uit een enquête onder de geregelde leeszaalbezoekers bleek dat de voorkeur uitging naar openstelling op woensdagavond. Op grond hiervan besloot het Bestuur in zijn vergadering van 5 mei de bibliotheek per 1 juni iedere woensdag tot 21.00 uur open te stellen. M.i.v. diezelfde datum kwam de openstelling op zaterdagmorgen te vervallen.

De bibliotheek ontving verder 4 Westerse handschriften en één Oosters handschrift: Beradja Nanti, een wetboek van het vorstendom Koetei in Oost-Borneo, afkomstig van resident S. C. Knappert (fotocopie uit de collectie van de Bayerische Staatsbibliothek te München). De fotocollectie werd uitgebreid met "schenkingen", waaronder 9 albums en diverse losse foto's. De prentencollectie werd verrijkt met een tekening van de hand van J. H. Maronier, voorstellend een portret van Mr. Dr. P. A. E. Blom, twee tekeningen van de hand van Frida Holleman van het vrouwenkamp Bogor, en acht schetsen van de hand van Mr. J. F. Krämer.

Er is aanvang gemaakt met de voorbereiding van de gedrukte uitgave van het 6e Supplement op de Catalogus van het Instituut, dat de aanwinsten 1970-1972 zal bevatten. Het ligt in de bedoeling met behulp van een computer een jaarlijkse aanwinstenlijst te doen verschijnen die alle door het Instituut sedert 1 januari 1973 aangekochte en gecatalogiseerde werken zal bevatten. Daardoor zal het in de toekomst niet meer nodig zijn Supplementen op de Catalogus samen te stellen.

De heer G. A. Nagelkerke vermeerderde zijn reeds gepubliceerde literatuurlijsten met een overzicht van de in de bibliotheek van het Instituut aanwezige literatuur over de Nederlandse Antillen vanaf de 17e eeuw tot 1970.

De onderbezetting van de catalogiseerkamer en het gebrek aan magazijnruimte vormen twee grote problemen waarvoor de bibliotheek zich ziet geplaagd. Weliswaar zijn tijdens het verslagjaar 1625 titels vervaardigd van uit Indonesië ontvangen boeken, doch de verwerking van de aankopen in Indonesië blijft verre ten achter bij het aanbod. Het steeds nijpend wordend ruimtetekort werd in een nota ter kennis gebracht aan het College van Bestuur der Leidse Universiteit. Een evaluatie van de nog beschikbare ruimte wijst uit dat tegen het einde van 1974 nog

40 meter voor uitbreiding beschikbaar zal zijn, terwijl de jaarlijkse acquisitie $\pm$ 90 meter bedraagt.

De volgende personen en instellingen verrijkten de bibliotheek met zeer gewaardeerde schenkingen:

J. C. Ankum-Houwink, W. Brand, G. A. de Bruijne, W. F. L. Buschkens, D. B. M. Buur, R. Th. J. Buve, A. L. Carlos, B. Carr, A. Cense, Erven Prof. H. Th. Chabot, P. Day, H. J. Duller, K. Duncan, J. M. Echols, J. Ensink, A. I. Eijssenring, R. H. Fitzgibbon, Ch. F. van Fraassen, H. J. de Graaf, L. Hanke, J. Heemstra, R. J. P. van Hoorn, C. Hooykaas, I. Gusti Ngurah Bagus, F. G. P. Jaquet, M. A. Jaspán, H. B. Jassin, M. W. Jurriaanse, R. S. Karni, P. Kloos, Koesnoe, Liaw Yock Fang, J. M. van der Linde, G. W. Locher, D. Lowenthal, C. C. Macknight, W. H. Makaliwe, A. F. Marks, Y. Marzuki, M. P. M. Muskens, G. Nabrink, A. Nagazumi, G. A. Nagelkerke, R. Nieuwenhuys, L. Th. Oosterhoff, F. M. M. Peer, Th. G. Th. Pigeaud, R. Price, Fr. Roos, Sartono Kartodirdjo, U. Sirk, G. van den Steenhoven, S. H. Sudarto, A. Teeuw, E. M. Uhlenbeck, J. Voorhoeve, P. Voorhoeve, W. de Vries, A. van Welzen, J. Wiesfelt.

Afrika-Studiecentrum Leiden, Algemeen Pensioenfonds van de Nederlandse Antillen, Algemeen Rijksarchief, Algemene Bank Nederland N.V. Amsterdam, Ambassade van Indonesië Den Haag, Anthropologisch Sociologisch Centrum v. d. Universiteit van Amsterdam, Aramco, Bestuurscollege eilandgebied Aruba, Bestuurscollege eilandgebied Bonaire, Centraal Missie Commissariaat Den Haag, Centrale Bank van Suriname, Centre for South East Asian Studies University of Hull, Centro Latino Americano de Pesquisas em Ciências Sociais Rio de Janeiro, Department of External Territories Canberra, Documentatie Bureau voor Overzees Recht Leiden, Embassy of India Den Haag, Faculty of Economics Hasanuddin University Indonesia, Fraters van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid Tilburg, Geografisch en Planologisch Instituut Vrije Universiteit Amsterdam, Hakluyt Society, Holland-Amerika Lijn Rotterdam, Institute of Commonwealth Studies London, The Institute of Development Studies Sussex, Institute of Ethnology Taipei, Institute of Race Relations London, Institute of Social Studies Den Haag, Instituut voor Culturele Anthropologie en Sociologie der Niet-Westerse Volken Leiden, Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Suriname, Kabinet van de Vice-Minister President, Katholieke Universiteit Nijmegen, Koninklijk Instituut voor de Tropen, Koninklijke Bibliotheek, Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij, Land Tenure Center Wisconsin, Landbouwhogeschool Wageningen, Landbouwproefstation Suriname, Lands Radio-, Telegraaf- en Telefoondienst Ned. Antillen, Linschoten Vereniging, Maritiem Museum Prins Hendrik, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling Suriname, Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, Monash University, Museum für Völkerkunde und Schweizerisches Museum für Volkskunde Basel, Museum voor Land- en Volkenkunde Rotterdam, National Library Singapore, Nationale Nederlanden, Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek, Nederlandse Scheepvaart Unie, Nederlandse Stichting voor Culturele Samenwerking met Suriname en de Nederlandse Antillen, Nederlandse Zendingraad, Philippines-Benelux Society, Postspaarbank van de Nederlandse Antillen, Presses Nationales d'Haïti, Raad van Bestuur Internatio, The Rand Corporation Santa Monica, Rechtshogeschool van de Ned. Antillen, Research Center Diponegoro University, Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie Amsterdam, Rijksmuseum voor Volkenkunde Leiden, Staatliches Museum für Völkerkunde Dresden, Stichting Cultuurgeschiedenis van de

Nederlanders Overzee, Stichting der Nederlandse Universiteiten en Hogescholen voor Internationale Samenwerking, Stichting Radio Nederland Wereldomroep, Stichting Surinaams Museum Paramaribo, Stichting voor de Ontwikkeling van de Machinale Landbouw in Suriname, Southeast Asia Studies Yale University, Summer Institute of Linguistics Manila, Unilever, United Nations, Universitas Indonesia Jakarta, Universiteitsbibliotheek Leiden, Universiteitsbibliotheek Utrecht, University of Queensland, Vietnam Council on Foreign Relations, Wolters-Noordhoff N.V. Groningen, Zusters van Onze Lieve Vrouwe van Amersfoort.

Caraïbische Afdeling

Als uitgangspunt bij de werkzaamheden geldt dat bibliotheekopbouw en documentatie nauw verbonden dienen te zijn met de wensen en behoeften van universitaire instellingen. De afdeling streeft doelbewust naar dienstverlening bij de totstandkoming van gecoördineerd onderwijs en onderzoeksbeleid. Deze gedachtegang heeft de Adviesraad van de afdeling, in overleg met het Bestuur van het Instituut, ertoe gebracht een onderwijscommissie Caraïbistiek in te stellen, die een uitgesproken landelijk karakter draagt.

De commissie wordt gevormd door Mejuffrouw Klomp (Universiteit van Utrecht) en de heren de Bruijne (V.U. Amsterdam), Jongkind (CEDLA), Kloos (R.U. Amsterdam), Marks (R.U. Leiden), Wawoe (R.K.U. Nijmegen). Zij zal een rapport samenstellen over de stand van de Caraïbistiek in Nederland dat na bespreking in de Adviesraad in bredere kring verspreid kan worden. De commissie zal tevens kunnen beschikken over de zienswijzen die binnen het Caraïbisch Gebied zelf leven t.a.v. onderzoek. De afdeling heeft daartoe contacten gelegd met een aantal Instituten in dit gebied. Zij staat met name in nauwe relatie met de CLACSO (Consejo Latino Americano de Ciencias Sociales) en is namens het Instituut lid van de UNICA, de organisatie van Caraïbische universitaire instellingen en van de LASA (Latin American Studies Association).

Het Bestuur stemde ermee in dat de Caraïbische Afdeling voor een derde zal deelnemen aan de publicatie van een tijdschrift, getiteld: "*Boletín de Estudios Latino Americanos y del Caribe*", gezamenlijk uit te geven door CEDLA en RIAL (d.i. de Engelse en Spaanse afkorting van de naam van het Instituut). In elk nummer van dit tijdschrift, dat tweemaal per jaar verschijnt, zal een sociaal-wetenschappelijke bijdrage t.a.v. het Caraïbisch Gebied van de hand van een Nederlandse auteur worden opgenomen.

Verder zullen belangrijke sociaal-wetenschappelijke publicaties m.b.t. dit gebied onder de aandacht worden gebracht en korte mededelingen gedaan worden omtrent wetenschappelijke activiteiten en plannen.

De werkzaamheden van de Centrale Catalogus Caribiana worden gestadig voortgezet. Bij de codering wordt het CEDLA systeem gevolgd. In de zgn. moeder-catalogus worden de titels niet alleen toegankelijk gemaakt op auteursnaam, doch ook op thema en regio. Indien aange troffen, wordt tevens de recensie van de betreffende publicatie vermeld.

Teneinde andere wetenschappelijke instellingen in binnen- en buitenland inzicht te geven in het boekenbezit van het Koninklijk Instituut op gebied van de Caraïbistiek, wordt een computer-uitgave samengesteld die een verkorte weergave vormt van de moeder-catalogus. Beide catalogi omvatten zowel boeken als tijdschriftartikels.

I.v.m. de documentatie brachten Mevrouw Drs. J. L. M. G. Henket-Hoornweg en Mejuffrouw B. A. Cohen Stuart begin december een werkbezoek aan een aantal instellingen te Londen. In een uitvoerig rapport legden zij haar bevindingen vast.

T.b.v. het register op de jaarlijkse aanwinstenlijsten van de bibliotheek werden trefwoorden bepaald voor de in 1973 in Nederland aangekochte boeken m.b.t. het Caraïbisch Gebied.

Documentatie Geschiedenis Indonesië

Bij gelegenheid van de pensionering per 1 juli van het hoofd van de afdeling, Drs. R. Nieuwenhuys, werd hem op 27 juni in de kantine van het gebouw Stationsplein 10 een afscheidsreceptie en een Indonesische maaltijd aangeboden, waarbij het voltallig personeel, een groot aantal bestuursleden en enkele genodigden aanwezig waren. De voorzitter en de waarnemend algemeen secretaris boden geschenken aan namens Bestuur en personeel. In zijn dankwoord memoreerde de heer Nieuwenhuys enkele voorvallen uit het recente en verdere verleden waardoor het eigen karakter van het Instituut reliëf kreeg.

Van de "Gids van in Nederland aanwezige bronnen betreffende de geschiedenis van Azië en Oceanië" maakte de heer F. G. P. Jaquet deel VII in concept gereed. In het kader van dit bronnenonderzoek werd een overzicht van het archief van de Adatrechtstichting samengesteld en in offset gepubliceerd.

In verband met de samenstelling van het register op de jaarlijkse aanwinstenlijsten van de bibliotheek, bepaalden Mejuffrouw D. B. M. Buur en de heer F. G. P. Jaquet de trefwoorden voor de in 1973 in Nederland aangeschafte boeken, voor zover zij geen betrekking hebben op het Caraïbisch gebied.

Mejuffrouw Buur voltooide in concept een namen-register op deel 3 van het "Repertorium op de Koloniale Literatuur" door J. C. Hooykaas

e.a. Tevens heeft zij een begin gemaakt met een onderwerpsregister op de eerste twee delen van dit Repertorium. Het ligt in de bedoeling vervolgens de periodieken over de periode 1932-1942 te bewerken.

De heer Scholtens beschreef een groot deel van de collectie Van Swieten (H997) en was verder belast met de catalogisering van de kaartenverzameling. De beschrijving hiervan geschiedt in samenwerking met het Geografisch Instituut te Utrecht. In een proefproject worden daar de mogelijkheden nagegaan om te komen tot een Centrale Catalogus Kartografie.

Mevrouw L. Manuputty-Tentua beschreef een tiental bakken met foto's, die voorlopig werden ingedeeld. Nadat het gehele bestand aan opgeplakte foto's zal zijn beschreven wordt tot een definitieve indeling overgegaan.

Documentatie Modern Indonesië

De afdeling D.M.I. werd in 1968 opgericht met als voornaamste doelstelling om op basis van een alfabetisch gerangschikte Centrale Catalogus van Indonesiana in Nederland 1945-1968, gebaseerd op het UDC-systeem, te komen tot een volledige documentatie van alle artikels en boeken op het gebied van de sociale wetenschappen en de linguïstiek betreffende Indonesië. In de loop der jaren hebben echter de overigens zeer succesvol gebleken publicaties *Excerpta Indonesica* en *Indonesië van Week tot Week*, later omgezet in *Indonesië van Maand tot Maand*, steeds meer beslag gelegd op de beschikbare tijd en mankracht van de afdeling. Bovendien werd een formatie-plaats afgestaan t.b.v. de catalogiseerkamer van de bibliotheek. Doordat het hierdoor ontstane personeelstekort niet kon worden aangevuld, moet thans helaas geconstateerd worden dat, zelfs met gebruikmaking van een eenvoudiger classificatie-systeem, het gehele bestand van de Centrale Catalogus, bestaande uit 30.000 kaarten die jaarlijks met 4.000 kaarten worden vermeerderd, niet vóór 1980 systematisch kan worden ingedeeld. De oorspronkelijke opzet om te komen tot een volledige documentatie is derhalve praktisch onhaalbaar te noemen. Teneinde het overvloedig aanwezige documentatie-materiaal toch ter beschikking te stellen wordt overwogen aan eventuele onderzoekers persoonlijke service te verlenen. Het materiaal wordt bovendien althans gedeeltelijk ontsloten doordat de afdeling zich belast heeft met het opstellen van een lijst van trefwoorden uit Indonesische boeken t.b.v. de jaarlijkse aanwinstenlijsten van de bibliotheek.

Excerpta Indonesica, waarvan in het verslagjaar de afleveringen 7 en 8 verschenen, geniet bij voortduring grote belangstelling in binnen- en buitenland, zoals o.a. blijkt uit het nog steeds stijgende aantal abonné's en de bij de redactie binnenkomende positieve reacties. Het succes is met name te danken aan het enthousiasme der medewerkers, die vrijwillig de uittreksels samenstellen en kan naar het oordeel van de redactie toegeschreven worden aan de selectieve documentatie die de lezer geboden wordt. Overwogen wordt in het gedeelte, dat tot nu toe in beslag werd genomen door een aanwinstenlijst van Indonesische boeken, recente belangrijke boeken of gedeelten daarvan te signaleren. Voorts is de redactie voornemens de twee-jaarlijkse inventarisatie van lopend onderzoek in Nederland voort te zetten.

Bij nader inzien zag Inter-Documentation-Company af van deelname in een proefuitgave in het Engels van *Indonesië van Maand tot Maand*, die zou kunnen leiden tot een commerciële publicatie. Pogingen om te komen tot redactionele samenwerking met het *Bulletin of Indonesian Economic Studies* leidden niet tot resultaat, evenmin als contacten met andere binnenlandse en buitenlandse uitgevers. Het Bestuur heeft derhalve, in overleg met de Commissie van Advies van de afdeling, tot zijn spijt moeten besluiten dat in februari 1974 het laatste nummer van deze alom gewaardeerde publicatie zal verschijnen. Wel zal nog een poging gedaan worden in de *Review of Indonesian and Malayan Studies*, Sydney, een halfjaarlijks overzicht te publiceren van politieke en economische gebeurtenissen in Indonesië.

De acquisitie van documentatie-materiaal van niet-conventionele aard, zoals microfilms van dissertaties aan Amerikaanse universiteiten en van Indonesische documenten, vond regelmatig voortgang.

Tijdens het verslagjaar beëindigde Inter-Documentation-Company de verfilming van het in Cornell University Libraries aanwezig materiaal dat in aanmerking kwam voor het gezamenlijk met IDC opgezette microfiche-project. Het omvat circa 1.000 tijdschrifttitels en circa 8.000 overheidspublicaties en monografieën. Deze enorme hoeveelheid materiaal is thans nog slechts toegankelijk via de door IDC uitgegeven of nog uit te geven handelscatalogi. Met de systematische indeling is tijdens het verslagjaar een aanvang gemaakt. De mogelijkheid die dit project biedt ter bestudering van de sociale wetenschappen en de linguïstiek van het moderne Indonesië zijn expliciet onder woorden gebracht door Professor Koentjaraningrat bij de overdracht te Jakarta van het eerste gedeelte van de set microfiches, die het Instituut en IDC ter beschikking hebben gesteld van de Lembaga Pengetahuan Indonesia.

Vertegenwoordiging in Indonesië

De Vertegenwoordiging nam actief deel aan voorbereidende besprekingen die kunnen leiden tot een Indonesische reactie op het hierboven vermelde *Ontwerpplan*.

Het Vertaalproject LIPI-KITLV, dat een belangrijk deel van de tijd van de eerste vertegenwoordiger opeist, werd tijdens het verslagjaar grotendeels afgerond. Tegen het einde van het verslagjaar waren 2.953 pagina's vertaald, zodat het gestelde doel van circa 3.000 pagina's nagenoeg volledig bereikt is. De in totaal 86 geselecteerde titels zullen door gedeeltelijke samenvoeging 78 publicaties vormen. Tot op heden zijn 35 publicaties (37 titels) verschenen, waarvan 12 in 1973.

De samenstelling van de Selectie- en Redactieraad onderging geen wijziging. Prof. Mr. G. J. Resink, adviseur van het project, was wegens studieverblijf in Nederland verhinderd de vergaderingen bij te wonen. De Raad overweegt een bundel biografische en bibliografische gegevens samen te stellen van de auteurs, van wie een artikel in de Vertaalserie is opgenomen. De Raad beschouwt de vertaalactiviteiten als een zinvolle vorm van wetenschappelijke samenwerking tussen Indonesië en Nederland en is derhalve van oordeel dat deze voortgezet moeten worden.

De eerste vertegenwoordiger, Drs. J. W. Minderhout, maakte in Yogyakarta met de plaatselijke afdeling van de Lembaga Bahasa Nasional afspraken m.b.t. het microfilmen in Jakarta van het op fiches aanwezige Javaans-Nederlands woordenboek van Dr. Pigeaud. In zijn hoedanigheid van WOTRO-adviseur verleende de eerste vertegenwoordiger bemiddeling bij de opzet en de realisering van een aantal onderzoeksprojecten van Nederlandse onderzoekers. In enkele gevallen deden zich onverwachte financiële problemen voor en werd tijdelijk steun verleend.

De tweede vertegenwoordiger, Drs. M. H. Dol, reisde naar Yogyakarta en Solo i.v.m. de acquisitie van Javaanse publicaties en om proefopnamen te maken van genoemd woordenboek. Doordat de heer Harahap de catalogisering van de door hem aangebrachte publicaties niet meer kan verzorgen en de heer Prajogo de dienst van de Vertegenwoordiging verliet, had er een wisseling van personeel plaats. De heer Mayor Polak te Malang verklaarde zich bereid de acquisitie in Oost-Java en Bali op zich te nemen.

Door de Vertegenwoordiging werd een concept Administratief Accoord opgesteld dat desgewenst zou kunnen dienen bij de presentatie van het zgn. Clearing-house voor Sociale Wetenschappen en Humaniora als project van Nederlandse Technische Samenwerking.

De acquisitie t.b.v. het Instituut en de bibliotheek der Rijksuniversiteit te Leiden bedroeg circa 5.400 titels. Een begin werd gemaakt met de microfilming van handschriften uit de collecties van de Fakultas Sastra der Universitas Indonesia.

Uitgeverij en Boekhandel Bhratara verkocht tijdens het verslagjaar circa 1.500 Instituutpublicaties tegen de officieel geldende prijzen. De verwachtingen werden hiermee verre overtroffen.

In het kader van het Pantunproject kwamen de volgende Sundase pantuns gereed: Budak Mandjor, Lutung Kasarung, Ciung Wanara, Lutung Lötik, Kembang Pengarikan.

De Vertegenwoordiging verleende bemiddeling bij contacten tussen de Landbouwhogeschool Wageningen en de Lembaga Penelitian Sosiologi Pedesaan pada Institut Pertanian Bogor. Contacten werden gelegd met Professor Verhaar, hoogleraar in de algemene linguïstiek aan de Universitas Indonesia, die het initiatief nam tot de oprichting van een centrum voor verzameling en publicatie van bronnenmateriaal inzake daerहतalen in Indonesië.

Dr. J. Vredenburg

In het kader van zijn taak als lector in de Culturele Anthropologie aan de Universiteit van Indonesië te Jakarta gaf Dr. J. Vredenburg colleges in methoden en technieken van sociaal onderzoek. Bij de kwantitatieve verwerking der gegevens, verkregen bij de onderzoeken in Pelabuhan Ratu en Gayo, wordt medewerking verleend door het Instituut voor Culturele Anthropologie der Rijksuniversiteit Leiden.

Ook de colleges aan de Gajah Mada Universiteit te Yogyakarta vonden regelmatig plaats. De Bappenas (het Staatsplanbureau) verleende een subsidie voor een onderzoeksproject inzake de sociale en regionale herkomst van de Gajah Mada student. Tijdens het verslagjaar voltooiden de eerste drie studenten hun studie in de Culturele Anthropologie, op basis van op veldwerk gebaseerde scripties.

Publicaties

Van de *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* verschenen aflevering 4 van deel 128 (1972) en de afleveringen 1 en 2/3 van deel 129 (1973).

M.i.v. 1 januari 1973 (deel 129) droeg Dr. R. Roolvink het redacteurschap van de artikelen der *Bijdragen* over aan Dr. J. Noorduyt, terwijl Dr. C. Baks vanaf deel 129, 2/3 Prof. Dr. P. E. de Josselin

de Jong tijdens diens afwezigheid vervangt als redacteur recensies. Aflevering 1 van deel 129 werd, evenals in voorafgaande jaren als *Anthropologica* XV gepubliceerd in samenwerking met de sectie Culturele Anthropologie van het Nederlands Genootschap voor Anthropologie. Genoemde afleveringen bevatten 17 artikels waarvan er 11 in het Engels, 5 in het Nederlands en 1 in het Duits geschreven zijn; verder 5 Korte Mededelingen, 2 Review Articles en 44 boekbesprekingen.

M.i.v. 1 augustus 1973 hebben de leden van het Instituut recht op een reductie van 40 % bij aankoop van een exemplaar van alle Instituutpublicaties, de *Bijdragen* uitgezonderd, indien de bestellingen rechtstreeks gericht worden aan het Instituut te Leiden. Zij worden uitgevoerd nadat de pro-forma rekening waarop ook portiekosten, B.T.W. (in Nederland) en bankkosten (buitenland) vermeld zijn, is voldaan.

In de reeks *Verhandelingen* verschenen de delen

64. Johannes King. *Life at Maripaston*. Edited by H. F. de Ziel. Preface by J. Voorhoeve, VI, 142 pp., 1 kaart, 1 ill.

De tekst van dit werk bevat dagboek-aantekeningen en brieven van Johannes King, een Matuari bosneger die leefde tussen 1830-1898 in het gebied rond de Saramacca rivier in Suriname. Het vormt een der eerste geschriften in het Sranan, de Creolen taal die gesproken wordt in Paramaribo en de kuststreek. De uitgever is zelf dichter die zich van deze taal bedient. De Sranan tekst wordt voorafgegaan door een uitvoerige Engelse samenvatting en een inleiding over de auteur en over de sociale en godsdienstige achtergronden van zijn geschriften.

65. H. E. Lamur. *The demographic evolution of Surinam 1920-1970*. A socio-demographic analysis, VIII, 207 pp., 3 kaarten.

In deze dissertatie worden de factoren onderzocht die geleid hebben tot de demografische ontwikkeling die Suriname heeft doorgemaakt tijdens de aangegeven periode. In aparte hoofdstukken worden achtereenvolgens vruchtbaarheid, mortaliteit, immigratie, emigratie en bevolkingstoename behandeld. Bij de analyse van talrijke statistische gegevens, gebaseerd op volkstellingen, archieven, registers en rapporten, is bijzondere aandacht besteed aan de factoren die van invloed zijn geweest op de onderling uiteenlopende toename der verschillende bevolkingsgroepen.

66. L. Onvlee. *Cultuur als antwoord*. XIV, 314 pp., foto, kaart.

Deze bundel met gedeeltelijk niet eerder gepubliceerde studies van de auteur m.b.t. taal en cultuur van Sumba verscheen in offset bij gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag. Hij bevat elf bijdragen tot

de culturele anthropologie van het eiland en zes artikelen over de taal, vooral met het oog op Sumbase bijbelvertaling. Men treft verder de In Memoriams van Adriani en Esser aan, en twee voordrachten waarin Prof. Onvlee zijn visie op cultuur geeft.

In de serie *Catalogi* verscheen het *Vijfde Supplement* op de *Catalogus der Koloniale Bibliotheek*. Aanwinsten 1960-1969, XI, 728 pp., indices.

Financiën

De begroting voor 1973 vertoonde, bij een raming van f 1.316.000,— aan inkomsten (waarvan f 1.226.000,— aan Rijkssubsidie) en van f 1.330.500,— aan uitgaven, een tekort van f 14.500,—.

De exploitatie-rekening sluit met een nadelig saldo van f 119.327,01 bij een bedrag van f 129.985,37 aan eigen inkomsten, een Rijkssubsidie van f 1.226.000,— en een uitgaventotaal van f 1.475.312,38.

De uitgaven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Personeelskosten (salarissen en sociale lasten, tijdelijke assistentie en verblijfkosten Vertegenwoordiging Indonesië)	f 1.112.885,64
Bureau-, reis- en overtochtskosten	„ 52.540,37
Huisvestingskosten	„ 83.735,48
Kosten bibliotheek	„ 115.878,29
Kosten publikaties	„ 110.272,60

Het genoemde tekort van de exploitatie-rekening kan nog geheel of voor het grootste gedeelte worden opgeheven door de gebruikelijke aanvullende Rijkssubsidie wegens onvoorziene salarisverhogingen.

De Algemeen Secretaris